

Tertio, 22 augustus 2007

SPIRITUALITEIT

‘Zoals de natuur in de herfst kleurrijker wordt, zo kan ook een mensenleven in de herfst mooi zijn.’

Gulden Leeftijd brengt senioren samen voor geloofsgesprek

Jong van geest en hart worden in de nazomer van het leven

Emmanuel Van Lierde

Hoe oud iemand ook is, hij blijft een kind van God. Alleen mogen we hopen dat naarmate iemand ouder wordt, hij ook zijn geloof verdiept. De lekenbeweging Gulden Leeftijd brengt maandelijks senioren daarvoor samen. In kleine kringen wisselen ze van gedachten over wat hen beroert in kerk en wereld.

In de straat van Walter woont een alleenstaande, bejaarde vrouw. De mensen uit de wijk die haar kennen, noemen haar Jeanneke. Als christenen haar zeggen dat Christus verrezen is, antwoordt ze: „Dat wist ik al lang, ik heb dat in de catechismus geleerd”. Ze aanhoort dat niet als een blijde boodschap of als goed nieuws. Het is helemaal geen nieuws. Maar als Walter Jeanneke uitnodigt samen te eten, dan is dat goed nieuws en een blijde boodschap voor haar, omdat ze altijd alleen moet eten. Veel ouderen voelen zich net als Jeanneke eenzaam, afgeschreven door de maatschappij en niet meer nuttig voor anderen.

De lekenbeweging Gulden Leeftijd (GL) heeft een antwoord op dat verhaal. De vriendschap onder ouderen bevorderen, aantonen dat op elke leeftijd engagementen mogelijk zijn en vertrekken vanuit een christelijke spiritualiteit; het zijn de drie pijlers van de vereniging. Ze krijgen vorm in maandelijks namiddagbijeenkomsten van vijftien tot twintig senioren.

Hugo Stubbe, de Gentse diocesane proost van GL, ontmoet veel mensen van goede wil zoals Walter en Jeanneke, maar hij merkt dat hun kijk op het geloof door de jaren heen niet is geëvolueerd: „Bij veel senioren merk ik dat ze zijn blijven steken in hun catechismusgeloof. Als ze dan iets opvangen van de hedendaagse theologie, hoor je de bedenking: ‘Wat hebben ze ons allemaal wijsgemaakt?’ Tijdens hun actieve leven kwamen hun gezin en hun beroep op de eerste plaats en van geloofsverdieping kwam niet veel in huis. Ondertussen is de kloof tussen het geloof uit hun kindertijd en de huidige kijk op het geloof zo groot geworden, dat ze geneigd zijn het kind met het badwater weg te gooien.”

GL helpt de mensen van de derde leeftijd die kloof te overbruggen, verduidelijkt Stubbe. „We vertrekken op het punt waar de mensen zelf staan, tonen hen stap voor stap de evoluties in kerk en maatschappij en laten hen zo opnieuw aansluiten bij een hedendaagse, christelijke levenshouding. Zoals in het verhaal van de Emmaüsgangers gaat GL met mensen op weg vanuit hun situatie en we tonen hen dat geloven een zinvolle optie blijft.”

Mariette De Vos, verantwoordelijke van een Gentse GL-kring, ervaart zelf dat ouderen niet zo sterk in hun schoenen staan om uit te leggen waarom geloof voor hen belangrijk is. „Ouders ervaren bij hun kinderen soms onbegrip als ze nog naar de kerk gaan. Hun kinderen en kleinkinderen begrijpen niet waarom ze nog geloven wat de kerk zegt. Mensen van de derde leeftijd zagen hoe anticonceptie, echtscheidingen en abortus opkwamen en steeds meer algemeen aanvaard werden, ook al keurde de kerk dat allemaal af. Ze hebben zelf crisissen

meegemaakt in hun familie, in de samenleving en in de kerk, maar ze zijn toch gelovig gebleven. Ze zijn er niet in geslaagd het geloof door te geven aan de nieuwe generaties, al biedt de nauwe band met de kleinkinderen daartoe vaak de uitgelezen kans. Ze hadden niet geleerd het geloof te verwoorden.’’

Voor het Tweede Vaticaans Concilie was de vorming van leken niet zo uitgebouwd. Dat leidde tot een kenniskloof tussen de priesters en de gewone gelovigen, tussen de geloofsspecialisten en de leken. Daardoor konden de gewone gelovigen moeilijk de band tussen de Bijbel en de krant leggen. GL is in Vlaanderen al vijftwintig jaar een vorm van volwassenencatechese die het verband tussen het geloof en het leven zoekt. Het biedt senioren de kans elkaar te ontmoeten en te steunen in het geloof.

„Geloof moeten we in de ruime zin verstaan,’’ zegt Stubbe. „Mensen moeten allereerst in zichzelf geloven. We trachten mensen smaak te geven in het leven en de gevoelens van ontgoocheling en moedeloosheid los te weken. Zoals de natuur in de herfst kleurrijker wordt, zo kan ook een mensenleven in de herfst mooi zijn. Verder herstellen we het vertrouwen in de wereld die voortdurend verandert. De wereld is niet slechter geworden. Die heeft veel goeds en schoons te bieden en we kijken hoopvol naar de toekomst. Waar mensen in zichzelf en in de wereld geloven, komt ook het geloof in God ter sprake.’’

„De onderlinge vriendschap tussen oudere mensen is van groot belang,’’ zegt De Vos. „Vroeger deden de mensen veel voor elkaar, nu is die solidariteit verdwenen en kennen we onze burens niet meer. Ouderen hebben het daar moeilijk mee en leven vaak in eenzaamheid. Daarom doet het deugd samen te zijn met leeftijdsgenoten. Het enthousiasme in onze kringen is groot en ons geloof uit zich in daden. Met een kleine attentie, een bezoekje of concrete hulp zijn we elkaar nabij. Actieve senioren kunnen nog veel betekenen voor anderen.’’

Renée Smet, de interdiocesane secretaris en de Gentse diocesane voorzitter van GL, herhaalt de opzet van de in Frankrijk gestichte beweging Vie Montante. „Die heeft als doel dat gelovige senioren steun bij elkaar vinden, hun moeilijkheden met elkaar delen en weer kracht opdoen. Zoals de Franse naam zegt, willen ook ouderen blijven groeien in wijsheid en geloof, in mildheid en schoonmenselijkheid. Gulden Leef Tijd klinkt niet zo aantrekkelijk als de betere Franse naam Groeiend Leven. Jonggepensioneerden willen van hun nieuwe vrijheid genieten, op reis gaan en hun hobby’s beoefenen. Ze rekenen zichzelf nog niet tot de senioren of tot de ‘gulden leef tijd’. Onze naam schrikt hen vermoedelijk af, waardoor het niet gemakkelijk is nieuwe leden aan te trekken. Nochtans zijn we ervan overtuigd dat onze aanpak zeer geschikt is voor wie op zoek is naar verdieping en spiritualiteit.’’

Het vraagt enige tijd voor de leden van een kring elkaar voldoende vertrouwen en ten volle kunnen uitspreken wat hen beroert. Zodra de leden zich goed voelen bij elkaar, bestaat het gevaar van cocooning. Een nieuwkomer voelt zich dan onwennig in een groepje van oude getrouwen. Voldoende uitnodigend zijn voor nieuwe leden en kandidaten aanspreken, is een blijvende opgave voor vele verenigingen. Een andere uitdaging ligt in het feit dat bij de oudere generaties de vrouwen meestal geen beroep uitoefenden, terwijl bij de jonggepensioneerden zowel mannen als vrouwen een job hadden. Ze hebben op een andere wijze in het leven gestaan. Dat vraagt een andere aanpak. De verjonging van de beweging kan mogelijk door het oprichten van specifieke groepen voor jonggepensioneerden.

Vie Montante zwermt uit

Vie Montante werd in 1962 door enkele gewezen leden van de Katholieke Actie in Frankrijk opgericht als een nieuwe beweging voor mensen op rijpere leeftijd. Al vlug vond die lekenbeweging ingang in Wallonië. Ondanks de ijver van Fernand Cammaert (1904-1988) om Vie Montante in Vlaanderen op te richten onder de benaming van Gulden Leeftijd (GL), kwam er pas in 1975 een eerste Vlaamse kring in Zaventem. Vanaf de jaren 1980 kreeg de beweging vaste vorm in de Vlaamse bisdommen. Vandaag telt de beweging 2.800 leden in Vlaanderen.

Vie Montante verspreidde zich vanuit Frankrijk niet alleen naar België, maar naar de meeste Europese landen en zelfs buiten Europa zwermden de beweging uit. In Canada, in de vroegere kolonies van Frankrijk in Afrika, in Midden- en Zuid-Amerika en zelfs in Japan werden kringen opgericht. Vie Montante bestaat nu in een vijftigtal landen. De vertegenwoordigers van de verschillende regio's kunnen elkaar ontmoeten tijdens de Europese of de internationale congressen. Zo werden in 2004 een Europees Congres in Polen en in 2006 het zesde wereldcongres in Lourdes-Frankrijk gehouden.

Van bij zijn stichting profileerde de GL zich als een lekenbeweging. Leden dragen de verantwoordelijkheid voor de organisatie. Ze komen samen in kringen van 12 tot 25 leden, onder leiding van een voorzitter en een geestelijke raadgever. Het is geen gebeds- of bezinningsgroep. De gelovige senioren, gehuwd of alleenstaand, die hun beroepsactiviteiten beëindigden of over meer vrije tijd beschikken, komen een namiddag samen voor een geloofsgesprek. Het ouder worden geeft hun de kans weer aandacht te hebben voor de innerlijkheid van de mens en diepgang aan hun leven te geven. De GL focust met een open kritische blik op de evolutie in de maatschappij en in de kerkbeleving en de leden bemoedigen elkaar in hun christelijke levenshouding.

Door zijn specifieke aanpak staat de GL niet in concurrentie met andere parochiale bewegingen die een ruimer aanbod van culturele, sportieve of ontspannende activiteiten kennen. Veeleer kan de GL worden aangezien als een kans tot vorming voor de (bestuurs-)leden die zich engageren in andere verenigingen. De eigenheid van GL ligt in de dialoog over een maandelijks thema. De leden lezen het best vooraf de bijdragen die verschijnen in het tweemaandelijks tijdschrift Gulden Parel over het vastgelegde onderwerp. De voorzitter roept het thema bij het begin van de maandelijkse samenkomst bondig in herinnering en geeft een eerste aanzet tot dialoog en uitwisseling. Een stemmig gebedsmoment sluit de bijeenkomst af. Vanuit dat verdiepende samenzijn krijgen de leden de opdracht mee verder na te denken over iets wat ter sprake kwam, hun geloof te beleven en erover te getuigen. (EVL)

Info:

Renée Smet, interdiocesaan secretaris Gulden Leeftijd,
tel.: 09 357 75 56 – reneesmet@yahoo.com